לט: חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

לית בה משום לישנא בישא. דקלא אית לה וסופו שידע אע"ג דמלוה ע"פ אפי' בכמה עדים אינו גובה מן הלקוחות וטעמא משום דלית ליה קלא כדאמר לקמן (דף מב.) דהתם הוי טעמא משום דמאן דיהיב בלעיגעא יזיף ועיד דהתם אין יודעין מי יקח שיגידו לו פלוני חייב אבל מאן דידע מחאה יאמר למחזיק:

לית בה משום לישנא בישא. פירוש לאותו שאומר לפני ג' דבפרק יש בערכין (ערכין דף טו:) מייתי עלה הא דא"ר יוסי מעולם לא אמרתי דבר ומחזרתי לאמורי פי' שלא היה מושם אם ישמעו בעליו: **מ"ד בפני ב' קסבר מחאה שלא בפניו לא הוי מחאה.** תימה להאי לישנא דרבא קאמר לקמן מחאה בפני ג' ולעיל פסק רבא מחאה שלא בפניו הוי מחאה: **סהדותא** בעינן. ואי נאו משום סהדותא הוה סגי כחד דחברך חברא אית ליה ואע"פ שלשון הרע אין נשמע היינו לפי שמעלימין אותו מבני אדם ומ"ד בפני ג' בעי גויי מילתא כמו בגה"ר: **ביון** שמיחה שנה ראשונה שוב אין צריך למחות. פ"ה עד סוף (ו) ג' שנים ואע"מ מתני' היא דקתני עד כדי שיחזיק שנה ויודיעוהו שנה ויבא לשנה אחרת וימחה אלמא דאין צריך למחות רק פעם אחת תוך ג' שנים וי"ל דאי ממתניתין ה"א דאין צריך כי אם מחאה אחת בסוף ג' אבל אם מיחה בתחלת ג' ושוב לא מיחה בכל אותן ג' ס"ד דמודה שהיא שלו ואין לפרש דאין צריך למחות עד עולם דא"כ פליגי אדר"ל והוה ליה למימר ר"ל אמר: **וצריך** למחות בסוף כל ג'. אין לפרש דטעמא שלא יאמר לקחתי אחר הממחה דכפ"ה כיון דעל כרחו מודה דמעיקרא קודם מחאה לא בתורת מכירה נתת בה אין נאמן לומר אחרי כן קניתי ועוד דא"כ שפיר קרי ליה גזלן אלא טעמא דכפ"ה משום דתלת שנין מזדהר אינש בשטריה אחר הממחה ותו לא ולהאי טעמא הא דאמר לעיל (דף לא.) אבל אכלה שית שנין אין לך מחאה גדולה מזו פליגא אהך דהכא דקאמר דצריך למחות כל ג' (ח) וגרסה דהכהיא הלכתא דסתמא דגמרא קאמר לה ולא כמו שפסק ר"מ דהלכה כבר קפרא: **מחאה בפני שנים ואין צריך ליתר בתובו.** ואם תאמר ומה מועיל הכתיבה והא לא חשיב שטר אם לא נעשה מדעת מי שהוא חובתו כגון שטר מכר מדעת

ולענין לשון הרע לית בה משום לישנא בישא דאע"פ דאמרינן קמי תרי: **ומ"ד בפני ג' אית ליה דרבה בר רב הונא.** דבג' הוי גלויי מילתא ולא בתרי הלכך בפני ג' לא הויא מחאה דלא עבידא לאיגלויי. כן נראה שיטה זו בעיני ועיקר. (הגה"ה. תמיה לי אמאי לא אמר נמי לימא בדאמרי קמיפלגי ואמאי משום דלא מצי גמרא לאוקמי כדברי הכל כדמוקי דרבה בר רב הונא כדמסיק למילתיה לא דכ"ע אית להו דרבה בר רב הונא כו'. ע"כ). ולקמן נמי מוכח דמאן דבעי גלויי מילתא במחאה בעי שלשה והכי הויא מסקנא דשמעתא. וכל רבותינו מפרשים דגבי מחאה נמי לשון הרע אינא דקאמר פליגי גזלנא הוא והלכך לרבה בר רב הונא לי מתאמרא קמי תרי לא הוי מחאה משום דאית בה משום לישנא בישא ולא יאמרו לו למחזיק ולאו מילתא היא דלא דמי ללשון הרע כלל דעיקר מחאה היינו משום דבעינן שיבא הדבר לאזניו של מחזיק ומלוה היא לומר לו כדי שיחזר בשטרו ולכך תקנו למערער שימחה בפני עדים כדי שיוציאו את הקול תדע דהיכא דאמר להו לא תפיק לבו שותא לא הויא מחאה [ע"ש]: **לא דכ"ע אית להו דרבה בר רב הונא.** דכל גלויי מילתא לא הוי בפחות מג' ואי הוה בעינא גלויי מילתא במחאה היה צריך למחות בפני שלשה. אבל בהכי פליגי דמ"ד בפני שנים קסבר (כ) שלא בפניו לא הויא מחאה דכיון דאין מחאה אלא בפניו די לו בשני עדים שיעידו שמיחה בו וכיון דמיחה בפניו אין לך גלויי מילתא גדול מזה שהרי ודאי ידע המחזיק שמיחה בו זה וחזר בשטרו ומ"ד בפני ג' קסבר מחאה שלא בפניו הויא מחאה והלכך היכא דמיחה שלא בפניו צריך ג' משום גלויי מילתא דכיון דידעי ג' כאילו כל העולם יודעין: **איכעיא אימא דכ"ע מחאה שלא בפניו הויא מחאה.** (ג) כדאוקי מתני' וכדפסק הלכתא [לח:] וכ"ע הרבה בר רב הונא סבירא להו דאין גלויי מילתא במחאה שלא בפניו אלא בג': **והא בהא קמיפלגי מ"ד בפני שנים קסבר מסדותא בעינן.** ודי לנו בשני עדים שיעידו שמיחה זה בתוך ג' ואם יבא הדבר לאזניו יבא דמאחר שיוכל לבא לאזניו של מחזיק בשום ענין בעולם הויא מחאה דלא חיים אלא שלא יתרה בהם לכפות הדבר דכיון דלישנא בישא ליכא במחאה שמא אלו (ד) עצמן יבאו ויגידו למחזיק או יאמרו לאחרים שיאמרו לו: **גלויי מילתא בעינן.** שידע כל העולם וכיון דנודע לג' כאילו נודע בכר מחויאתה למחוייב למחוי. שהיה אחד מחזיק בנכסיו והיה רוצה למחות ומיחה בפני שנים: **לשנה אחרת אתא.** פעם שניה ומיחה קמייהו. ס"ל דכל שנה ושנה קמייהו: **לא גריכא.** למחות כל שנה ושנה. אבל פעם אחת מיהא צריך למחות בכל ג' וג' כדלקמן שלא יהו ג' שנים רצופים בלא מחאה ומיהו אינהו לא חייבי בהכי מידי אלא למעוטי ג' מחאות בתוך ג' שנים באו דדי בשנה ראשונה ושוב אין צריך למחות בכל הג' שנים: ה"ג **אמר ר"ל משום כר קפרא וצריך למחות בסוף כל ג' וג'.** דאע"ג דמשמיתה שנה ראשונה שוב אין צריך למחות טפי לא מיזדהר. והכי הלכתא ואע"ג דתהי בה רבי יוחנן תמיה היה אבל ידע דאע"ג דקפריך גזלן ס"ד הא קטעין שטר היה לי קודם המחאה ואבד ומסקינא הוא דאנן מפסידין אותו את הקרקע לפי שלא נזהר בשטרו אלא אימא כגזלן וכדפריש: **ערער וחזר וערער.** בסוף כל ג' וג'. בר קפרא לטעמיה דאמר צריך למחות בסוף כל ג' וג' הילכך מנהג הוא לערער הרבה פעמים: **ערער.** מיתה בפני עדים: **אם מחתם טענה ראשונה ערער.** דבטלוהו מחאות טעין קאכיל לארעאי בגזלנותא הכי זו מחאה והלכך אין לו חזקה למחזיק. אבל אם במחאה ראשונה הזכיר שבגזלנות ירד אל שדה זו ובמחאה שניה הזכיר כי משכנתא בידו ואני מוסר לכם עדות זו כדי שלא יחזיק בה ויאמר מכורה היא בידי כיון שטענתו אינה מחאה ונתקיימה החזקה ביד המחזיק. וה"ה למוחה ג' מחאות בתוך שלש שנים משני טענות המכחישות זו את זו דאין כאן מחאה כלל לא ראשונה ולא אחרונה והויא חזקה לפוף ג' דכיון דמיחה מחאה אחרת בשנה שניה שמכחשת מחאה של שנה ראשונה מודה הוא דהכיא מחאה שלא כדין הוה והוודאת בעל דין כמחאה עדים דמי ובטלה לה להכיא מחאה קמייתא וכ"ש זו שניה דהוחזק כפרן וכמי שלא מיחה בתוך ג' כלל דמי: ה"ג כפי' ר"ח **מחאה בפני שנים ואין צריך לומר כתובו.** אלא כותבים לו העדים שטר מחאה למערער להיות בידו לעדות שמיחה בתוך ג' ואע"פ שלא נזה אותם דזכין לו לאדם שלא בפניו ושלא ברשותו דמסתמא ניחא ליה: וכן

ואין

ליתר בתובו. ואם תאמר ומה מועיל הכתיבה והא לא חשיב שטר אם לא נעשה מדעת מי שהוא חובתו כגון שטר מכר מדעת

ליתר בתובו. ואם תאמר ומה מועיל הכתיבה והא לא חשיב שטר אם לא נעשה מדעת מי שהוא חובתו כגון שטר מכר מדעת

ליתר בתובו. ואם תאמר ומה מועיל הכתיבה והא לא חשיב שטר אם לא נעשה מדעת מי שהוא חובתו כגון שטר מכר מדעת

עין משפט נר מצוה

צא א מיי' פי"ח מהל' טוען ונטען הלכה ח סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' קמו סעי' ה:
צב ב טוש"ע שם סעיף ז:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' הויא ליה מחיתא למחוי: (ב) רשב"ם ד"ה לא כ"פ וכו' קסבר מחאה שלא בפניו לא הוי מחאה וביון: (ג) ד"ה איכעיא אימא וכו' כדאוקימנא מתני' וכדפסקינן הלכתא וכו': (ד) ד"ה והכא כו' שמא אלו מעצמן: (ה) ד"ה לשנה וכו' ואם מיחה שנה ראשונה וכו' להזהר עוד כשטרו: (ו) ד"ה ה"ג אמר ר"ל כו' סוף כל ג' וג' כדי: (ז) תוס' ד"ה כיון וכו' ס"ה עד סוף כל ג' וג' שנים: (ח) ד"ה ונריך וכו' ונראה דהכהיא הלכתא. ר"ג ונראה ר"ג מומן מ' תולק על זה ומתרץ דל"ק מידי מהכהיא דלעיל:

רבינו גרשום

מאן דאמר בפני שנים הויא מחאה לית ליה דרבה בר רב הונא דודאי אם מספרין הני שנים למחזיק דמיחה המערער אין לשון הרע בכך. ומאן דאמר בפני ג' אית ליה דרבה דודאי אין בהם משום לשון הרע אבל שנים אם מיחה בפניהם ולשון הרע בשמו משום דלשון הרע הן מספרין: מאן דאמר בפני שנים הויא מחאה (ט) ודאי בפניו דמחויב עצמו סני בשנים משום דמחאה שלא בפניו לא הויא מחאה ובפניו בעינן מחאה אבל אי אמרינן דמחאה שלא בפניו (לא) הויא מחאה לא סני בשנים משום דאית בה לישנא בישא ולא משתעו ומאן דאמר בפני ג' צריך למחות קסבר דאפי' מחאה שלא בפניו הויא מחאה ומשום הכי צריך ג' דכל מלתא דמתאמרא באפי תלתא לית בה משום לישנא בישא הא בתרי אית בה [לישנא בישא]: סהדותא בעינן ובתרי סני במקבלי עדות. גלויי מלתא בעינן לפרסם וגלוי מלתא לא סני בפחות מג': גידל בר מניומי הוה ליה מחיתא למחויי שהיה אחד מחזיק בנכסיו והיה מוחה: צריך למחות למחזיק בסוף כל ג' וג' שנים שאם לא יחזה בסוף כל ג' יכול המחזיק לומר אחרי שמחית מכרת לי וכבר החזקתי בה ג' שנין. תהי בה ר' יוחנן אמאי צריך למחות בסוף כל ג' וכי גזלן יש לו חזקה כלומר מאחר שאמר אני קניתיה ממך אחר שמחיתה מכלל דמודי דקודם לכן באת לידו בגזלנות וכי גזלן יש לו חזקה כיון שגזלן הוא אע"פ שהחזיק בה כמה שנים אין הוקתו חזקה ומקשי' גזלן ס"ד והא לאו גזלן הוא דהא קא טעין דזבנה ניהליה ובתורת מכירה אתאי לידיה ולאו גזלן הוא אלא פרך הכי וכי כגזלן יש לו חזקה האי דכגזלן דמי דטענן שיש לו חזקה שקנאה ממנו אחרי מחאתו ולא קודם וכי מי שהוא כגזלן יש לו חזקה כו' בתר דקאמר אלא ודאי אין לו חזקה ואמאי צריך למחות בסוף כל שלש: ערער בשנה ראשונה וחזר וערער בשניה וחזר וערער בשלישית אם מחמת טענה ראשונה היו כל ג' ערעורין שלא שנה דברו אין לו חזקה למחזיק ואם לאו ששנה המערער דבריו שאמר פעם אחת שלי היתה אני קניתיה ישוב אמר של אבותי היתה אין בדבריו כלום ויש לו חזקה למחזיק.

ט) ל"ל הי מחאה ס"ל דבפניו דמחזיק עצמו בעינן מחאה ושלא בפניו לא הויא מחאה ולפיכך פני בשנים אבל אי אמרינן דמחאה שלא בפניו הויא מחאה לא פני בשנים וכו'. כ) נראה ל"ל יש לו חזקה לשון דקנאה מתר המחאה אלא ודאי וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com